

โรงเรียนแนวเตรียมความพร้อม & การเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล

พญ. แก้วตา นพมณีจรัสเลิศ

กุมารแพทย์พัฒนาการเด็ก

เด็กอนุบาลเรียนรู้ได้อย่างไร

เด็กอนุบาลเรียนรู้ได้ดีที่สุดผ่าน**การลงมือทำ การเคลื่อนไหว และ การใช้ประสาทสัมผัสทั้งหมด** เช่น การเรียนรู้ร่างกายของตัวเองผ่านการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อน วิ่งไล่จับ เล่นแปะแข็ง จี้จักรยาน การเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรี, การฝึกทักษะการใช้มือ การลงมือทำ ผ่านการทำงานบ้าน เช่น ช่วยคุณแม่ทำกับข้าว ช่วยรดน้ำต้นไม้ ทำกิจกรรมศิลปะ เอาใบไม้ ก้อนหิน หรือ เศษวัสดุมาประดิษฐ์, การเรียนรู้ภาษา ผ่านการฟังนิทาน การเล่นสมมุติ จินตนาการ การพูดคุยเล่นกับเพื่อนในชีวิตประจำวัน, การเรียนรู้กฎ กติกาและทักษะทางอารมณ์ สังคม ผ่านการเล่นเกมส์ ฝึกการต่อorong แพ้ชนะ การรอคอย การเป็นผู้นำ ผู้ตาม

การจัดกิจกรรมให้เด็กวัยอนุบาล ควรคำนึงถึง**วงจรที่กระตุ้นให้เด็กสนุกกับการเรียนรู้** เปิดพื้นที่ให้เด็กได้มีโอกาส ทดลอง ค้นหา ลงมือทำ ลองผิดลองถูก เด็กได้มองเห็นผลงานความสำเร็จ เกิดความสุขใจ พอใจ ความมั่นใจ อยากค้นหา อยากทำอีก เป็นวงจรกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ที่มีแรงผลักดันมาจากภายในตัวเด็กเอง

โรงเรียนอนุบาลแนวเตรียมความพร้อมเป็นอย่างไร

โรงเรียนอนุบาลแนวเตรียมความพร้อมเป็นโรงเรียนที่ผู้บริหาร ครูมีความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญของพื้นฐานพัฒนาการเด็ก

พื้นที่ของโรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น มีสนามเด็กเล่น เครื่องเล่นปีนป่าย เด็กได้เคลื่อนไหวออกกำลังกาย ห้องเรียนแบ่งเป็นมุมกิจกรรมและของเล่นให้เด็กเลือกตามความสนใจ เช่น มุมต่อบล็อก, มุมศิลปะ (สีเทียน สีไม้แท่งใหญ่ กระดาษ เศษวัสดุ กาว กรรไกรเด็ก), มุมของเล่นสมมุติ จินตนาการ (ชุดของเล่นคุณหมอ ชุดเจ้าหญิง เจ้าชาย ทหาร ไดโนเสาร์), มุมหนังสือ (หนังสือรูปภาพ นิทานเด็ก)

กิจกรรมสนุก น่าสนใจ เพราะคุณครูเข้าใจธรรมชาติความใฝ่รู้ในตัวเด็ก และมองเห็นความสำคัญของพัฒนาการด้านอารมณ์ สาระการเรียนรู้จะถูกสอดแทรกผ่านความสนุกสนานหรือ ความสนใจของเด็ก เช่น การเรียนรู้ การอ่าน เขียนตัวอักษร จะเริ่มจากสิ่งที่เด็กสนใจ (ชื่อเล่นของเด็ก) กระบวนการเรียนรู้ใช้หลักการของประสาทสัมผัส มองเห็นบ่อยๆ (ติดชื่อเด็กที่โต๊ะ เก้าอี้ ของใช้ ตัวอักษรขนาดใหญ่ มีสีสัน ขวานมอง), การได้ยิน (เล่นลมเพลงพัด... พัดคนที่ชื่อขึ้นต้นด้วย ก. ไก่), การเคลื่อนไหว ลงมือทำ (เอาก้อนหินมาเรียงเป็นชื่อตัวเอง ใช้นิ้วมือละเลงสีน้ำเขียนชื่อ ปั้นดินน้ำมันเป็นตัวอักษรชื่อตัวเอง)

ที่สำคัญ คือ **คุณครูใช้มุมมองด้านพัฒนาการในการมองพฤติกรรมของเด็ก** เช่น น้องปั้น โหมโหมที่น้องดาวมาหิบบกาวที่โต๊ะไปใช้ จึงเดินไปเตะขาน้องดาวหนึ่งที น้องดาวร้องไห้ไปฟ้องคุณครู คุณครูเข้ามาหาน้องปั้นด้วยท่าที่อ่อนโยน และค่อยๆช่วยให้น้องปั้นสงบตัวเองลง จากนั้นคุณครูชวนน้องปั้นพูดคุย “เกิดอะไรขึ้น **เล่าให้คุณครูฟังได้ไหมคะ.....แล้วปั้นรู้สึกอย่างไรตอนนั้น**แล้วถ้าพรุ่งนี้เพื่อนมาเอาของไปอีก แล้วปั้นโกรธอีก **ปั้นคิดว่าเราควรจะทำอย่างไรดีคะ.....**” คุณครูเข้าใจพัฒนาการอารมณ์โกรธของเด็กที่มักแสดงออกเป็นพฤติกรรม การกำกับตัวเองขณะมีอารมณ์ยังทำได้ไม่ดี การคิดแก้ปัญหายังไม่หลากหลาย การแก้ปัญหาของคุณครู คือ สะท้อนให้เด็กมองเห็นและรู้จักอารมณ์ของตัวเอง และชวนเด็กคิดหาเลือกในการแก้ปัญหา

เด็กในโรงเรียนแนวเตรียมความพร้อมเป็นอย่างไรเมื่อขึ้นชั้น ป ๑

คุณครูหลายๆคนเล่าให้ฟังถึงความน่ารักของเด็กที่มาจาก รร.ในแนวเตรียมความพร้อมว่า เด็กจะมี**ประกายของความสดใส ความกล้าแสดงออก** และความอยากเรียนรู้ มากกว่าเด็กคนอื่นๆ กล้าถาม กล้าตอบ ไม่กลัวผิด ชอบทดลอง ชอบเล่นกับเพื่อน ชอบเปิดหนังสือดู นั่งคลุกอยู่กับมุมหนังสือได้นานๆ (ทั้งๆที่ยังอ่านไม่ค่อยออก) เด็กมีทักษะในการเข้ากลุ่มทำกิจกรรมกับเพื่อนได้คล่องแคล่ว และ **มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์**

ด้านการอ่าน การเขียน ในช่วงแรกเด็กในโรงเรียนแนวเตรียมความพร้อมอาจตามเพื่อนในกลุ่มเด็กที่เรียนอนุบาลแนววิชาการไม่ทัน เด็กมักจะเขียนหนังสือช้ากว่า เขียนผิดเขียนถูก ตัวอักษรตัวใหญ่เกิน หัวเข้า หัวออกไม่ตรง การอ่านหนังสือก็ยังไม่เร็วหรือไม่คล่องแคล่วเท่าเพื่อน **เด็กจะใช้เวลาปรับตัว ฝึกฝนการอ่านเขียน ประมาณ ๔-๕ เดือน** หรือ อย่างมากไม่เกินเทอมแรก

เหตุผลที่เด็กๆในแนวเตรียมความพร้อมสามารถอ่านเขียนตามเพื่อนได้ทันภายในเวลาไม่นาน เพราะ เด็กอายุ ๕-๖ ปีขึ้นไป มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อที่แข็งแรงเพียงพอที่จะ

เรียนรู้วิธีการจับดินสอได้ถูกต้อง พัฒนาการด้าน อารมณ์และสังคม (ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการเป็นที่ยอมรับ) **เด็กจะมีแรงจูงใจจากภายใน กระตือรือร้นอยากทำให้ได้** อยากให้คุณครูชม ไม่อยากถูกเพื่อนล้อ พัฒนาการด้านระบบประสาท และร่างกาย ที่สามารถใช้ประสาทสัมผัสหลายๆช่องทางพร้อมกัน เช่น สามารถฟังครู มองกระดาน และ เขียนตามพร้อมๆกัน นอกจากนี้ วจรประสบการณ์ที่เคยทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จมาก่อน ทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจ อยากสู้ ปัญหา อยากทำได้สำเร็จ ความพร้อมของพัฒนาการพื้นฐานตามวัย จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการศึกษาในชั้นเรียน

พ่อแม่ช่วยพัฒนาลูกได้อย่างไร

ข้อแนะนำง่ายๆสำหรับทุกครอบครัว คือ การใช้เวลาร่วมกันอย่างมีคุณภาพ กินข้าวที่บ้านด้วยกัน พูดคุย สอบถามความเป็นไปของชีวิตแต่ละคน ผลัดกันเล่าเรื่อง รับฟังเรื่องราวของกันและกัน ในเด็กอนุบาลพ่อแม่ควรเพิ่มเวลาลงมาเล่นสนุกกับลูกทุกวัน **อย่างน้อยครึ่งชั่วโมงต่อวัน** เลือกเล่นในสิ่งที่เด็กชอบ เด็กสนใจ ชวนเด็กพูดคุย รับฟังความคิดเห็นนาการของลูก การให้เวลากับลูกอย่างเพียงพอจะเป็นวัคซีนป้องกันปัญหาของเด็กในอนาคตข้างหน้า

